

Uit de laatste rapporten over het Europese bos wordt duidelijk dat Europa op de goede weg is en dat houtige biomassa steeds duurzamer wordt eenvoudigweg omdat de Europese bossen groeien en ook de biodiversiteit steeds verder toeneemt.

Staat van het Europese bos.

De FAO (Food and Agricultural Organisation van de Verenigde Naties) en het EFI (European Forest Institute) hebben enige tijd geleden een rapport gepubliceerd over de ontwikkeling van de Europese bossen in de laatste 25 jaar, van 1990 tot 2015. Hieruit blijkt dat het bijzonder goed gaat met het Europese bos en dat de bossen al 25 jaar lang gemiddeld met 1,4 % per jaar aangroeien. 33% van het Europese landoppervlak bestaat inmiddels uit bos. Per jaar zijn de bossen in staat om 709 miljoen ton aan CO2 vast te leggen. Ook blijkt uit het rapport dat meer landen nu ook echt bezig zijn met bosbouw en hier ook effectief plannen voor maken. Ook Nederland zegt in het Klimaatakkoord meer werk te willen maken van biomassa. Inmiddels is Europa van importeur van hout nu exporteur geworden.

Waar staat Nederland?

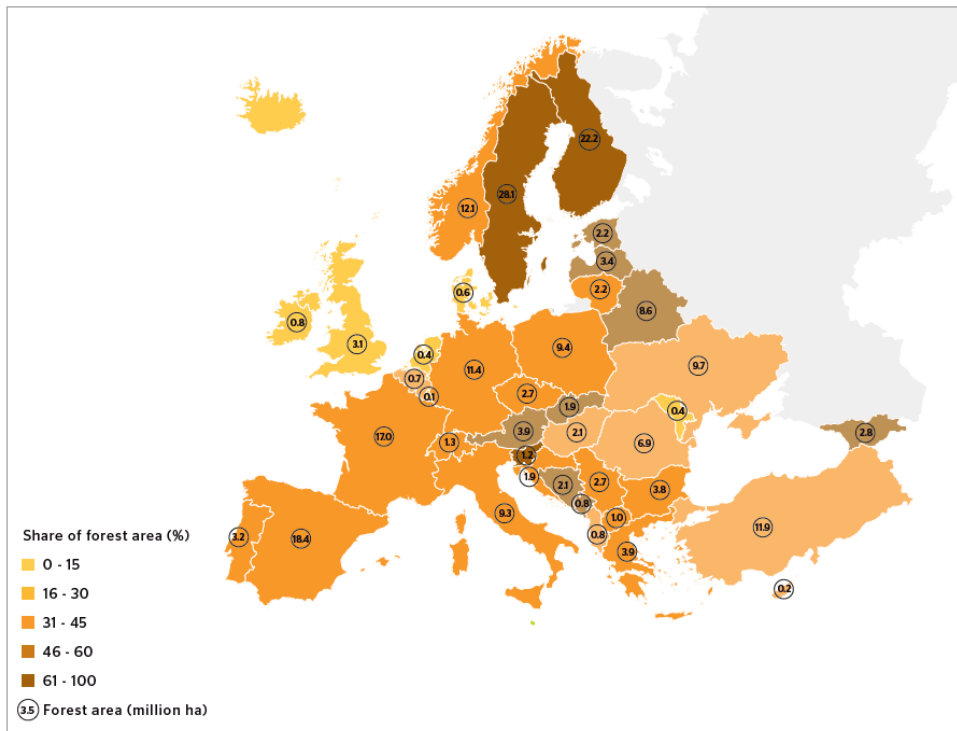

Figure 19. Forest area (million ha) and share (percentage) of land area by country, 2015

Zoals uit bovenstaande overzichtskaart (bron: FAO/EFI) blijkt is Nederland samen met het Verenigd Koninkrijk en Denemarken het minst beboste land van Europa. Onze bevolkingsdichtheid, intensieve land-, tuinbouw en veeteelt en de geringe aandacht voor de waarde van het bos hebben ervoor gezorgd dat wij in deze positie terecht zijn gekomen. Inmiddels zijn er wel plannen voor meer biomassa omdat ook Nederland de waarde hiervan ook met betrekking tot de klimaatdoelen nu inziet.

Hernieuwbaarheid en duurzaamheid.

Hernieuwbare energiebronnen zijn bronnen die onuitputtelijk zijn en telkens opnieuw kunnen worden gebruikt voor het opwekken van energie. Voorbeelden zijn waterkracht, zonne-energie, windenergie en energie uit biomassa. Dat bos en het hout wat hieruit gewonnen wordt hernieuwbaar is staat wel vast. Als je niets zou doen rukt het bos vanzelf op en groeien open plekken vanzelf dicht. Daarom worden er bijvoorbeeld op de Veluwe en elders schapen ingezet om te voorkomen dat ook de heide dichtgroeit met bomen.

Bij duurzaamheid gaat het erom om het gebied zo gebruiken dat de natuurlijke voorraden niet opgaan. Dus bijvoorbeeld niet alleen bomen kappen, maar ook weer aanplanten zodat de bossen ook op lange termijn in stand worden gehouden. Als je kijkt naar het Europese bos dan lijkt duurzaamheid geen issue. Het bos groeit jaarlijks met 1,4%. Er komen dus niet minder bomen maar steeds meer. Bovendien zijn er in diverse landen initiatieven om het bosgebied uit te breiden. Zo plant Engeland 50 miljoen nieuwe bomen aan in het zogenaamde Northern Forest, een gebied tussen de stad Hull en Liverpool. Van kust tot kust dus. Meer info hierover op de website van The Woodland Trust (<https://www.woodlandtrust.org.uk/blog/2018/01/a-new-northern-forest-beyond-the-headlines/>). Ook in Nederland zijn er talloze initiatieven bijvoorbeeld van Trees for All (<https://www.treesforall.nl/>) die overal in ons landen nieuwe bosgebieden creëert of bestaande bossen voorziet van meer biodiversiteit.

Volgens de Stichting Probos bestaat momenteel 11% van de Nederlandse landoppervlakte uit bos. Dat is 3,4 miljoen ha. Volgens de Nederlandse Bos Inventarisatie (NBI) nam de Nederlandse houtvoorraad in 2013 met circa 1,8% toe. Dat is het meest recente cijfer van de NBI.

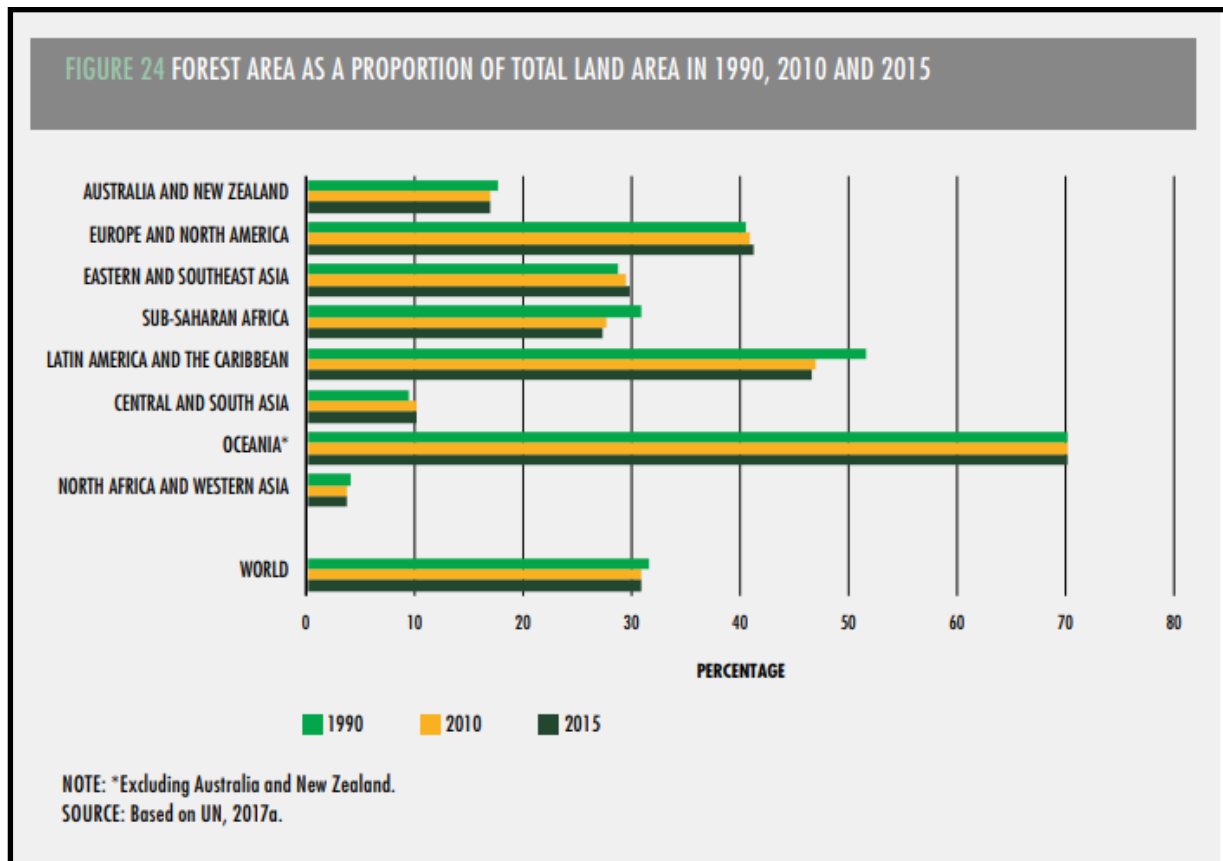
HOUTVOORRAAD, BIJGROEI EN VELLING

in m³ spilhout met schors (2013)

staande houtvoorraad (inclusief doodhout)	80.866.000 m ³	= 229,8 m ³ per ha
lopende bijgroei	2.724.000 m ³	= 7,5 m ³ per ha
velling	1.261.000 m ³	= 46,5% van de lopende bijgroei

bron: 6e NBI

Dat zou betekenen dat je ook in Nederland kan spreken van duurzaamheid wat het bos betreft. Er wordt immers minder gevelde dan er bijkomt. Uit cijfers van de Wageningen Universiteit (WER) blijkt echter dat het bos tussen 2013 en 2018 met 5.400 ha is afgenomen. Wat geldt voor Europa als geheel qua duurzaamheid geldt dus niet voor Nederland. Ook wereldwijd is er nog werk aan de winkel. Waar wij zien dat de bossen in Europa aangroeien dalen ze in andere gebieden (zie onderstaand schema. Bron: VN).

Met name in Latijns America en Afrika. Dat wordt vooral veroorzaakt door de bevolkingsgroei waardoor bos wordt omgezet in landbouwgrond of stadsuitbreiding.

Pellets en houtblokken voor woning verwarming in Nederland

Uit onderzoek (RIGHT 2018) weten wij dat 50% van het hout voor het stoken in haarden en kachels uit Nederland zelf komt. Dit wordt door de gebruikers zelf verzameld bij hen in de buurt als daar bijvoorbeeld een boom wordt omgedaan of van eigen grond. De rest wordt gekocht. Dat hout is allemaal afkomstig uit andere Europese landen. De pellets komen hoofdzakelijk uit Duitsland en nog een paar andere Europese landen. In tegenstelling tot de bijstook van houtige biomassa in energiecentrales komt er voor consumenten doeleinden niets van buiten Europa. De meest verkochte pellets zijn gecertificeerd volgens ENplus. Binnenkort is ENplus ook uitgebreid met een duurzaamheids certificering. De verwachting is dat dit medio volgend jaar het geval is. Voor stookhout kennen wij nog geen Europees systeem.

Duurzaamheidsdoelstelling NHK

De NHK heeft zich tot doel gesteld om er binnen 3 jaar (uiterlijk op 31 december 2021) voor te zorgen dat het stookhout in Nederland gegarandeerd duurzaam is. Dat gaan wij doen door de stromen in kaart te brengen en criteria met marktpartijen (en de overheid) af te spreken. In de tussentijd gaat de NHK zich sterk maken om additionele biomassa in de vorm van bomen aan te planten. Voor pellets wordt reeds in de gang naar duurzaamheid voorzien. Bioenergy Europe en Propellet, de uitvoerders van ENplus, hebben hun criteria aangepast waarbij ook een duurzaamheidseis is geformuleerd.

Samenvattend kan je dus zeggen dat ons stookhout en pellets duurzaam zijn als je kijkt naar de toenemende houtstromen in heel Europa maar dat wij dat op Nederlandse schaal nog niet voor elkaar hebben. Ook is dat nog niet door het voldoen aan gestelde eisen gegarandeerd.

Kennis Instituut NHK
december 2018